

**Opis zbioru XIX- i XX-wiecznych rękopisów
będących własnością
Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej**

Etap: digitalizacja zasobu

(na podstawie ekspertyzy konserwatorskiej wykonanej na potrzeby realizacji projektu pt.
„Cyfryzacja archiwalnych danych meteorologicznych
gromadzonych na ziemiach Małopolski od XIX do poł. XX wieku”
w ramach RPO WM 2014-2020 Działanie 2.1.2. Cyfrowe zasoby regionalne)

Przedmiotem niniejszego opisu jest zbiór rękopisów XIX- i XX-wiecznych, będących zapisem danych meteorologicznych stacji na terenie Małopolski. Jest on zróżnicowany pod względem techniki wykonania jak i stanu zachowania. Całość materiału jest w postaci luźnych lub (w znikomej liczbie) zszytych kart

Identyfikacja zbioru

Opisywany zbiór rękopisów to kolekcja ok. 23 tys. Kart, będąca zapisem danych meteorologicznych 19 stacji z terenu Małopolski, zbieranych, z pewnymi przerwami, w okresie od 1866 do 1965 roku. Żadna ze stacji nie posiada zachowanego ciągłego zapisu ze wspomnianego okresu. Najwcześniejsze zapisy dotyczą stacji Maków Podhalański (1866 r.), Krynica, Poronin i Wadowice (1867 r.), końcowe zapisy wszystkich stacji to rok 1965. W tabeli nr 1 zebrano dane dotyczące liczby kart każdej ze stacji.

Tab. 1

Lp	Stacja	Suma kart	Lata
1	Krynica	2008	1867-1868, 1877-1937, 1939-1942, 1945-1965
2	Poronin	1269	1867-1883, 1886-1888, 1890-1893, 1911, 1913-1919, 1920-1939, 1945-1965
3	Wadowice	1652	1867-1924, 1950-1965
4	Wieliczka	1843	1869-1899, 1911, 1913-1922, 1924-1944, 1946-1965
5	Żywiec	1812	1868, 1873-1912, 1919-1923, 1925-1939, 1947-1965
6	Zakopane	1513	1875-1878, 1959-1903, 1906-1965
7	Szczawnica	1379	1868-1870, 1882-1897, 1903-1914, 1917-1922, 1926-1927, 1935-1944, 1947-1965
8	Bochnia	1541	1868-1895, 1898-1914, 1916-1917, 1923-1926, 1949-1965
9	Sielec	956	1922-1944, 1946-1965
10	Tarnów	1640	1868-1869, 1876-1885, 1893-1965
11	Maków Podhalański	698	1866-1873, 1911-1921, 1937, 1948-1965
12	Piwniczna	717	1911, 1913-1922-1926-1939, 1945-1965
13	Hala Gąsienicowa	768	1926-1939, 1946-1965
14	Krościenko	357	1933, 1938-1939, 1946-1965
15	Kraków Rakowice	956	1919-1920, 1923-1944, 1948-1965
16	Wisła	490	1935-1939, 1947-1965
17	Bielsko-Biała	1459	1873-1884, 1886-1900, 1911-1919-1921-1928, 1938-1944, 1948-1965
18	Olkusz	860	1918-1939, 1950-1965
19	Rabka	931	1872-1877, 1911, 1913-1925, 1933-1965

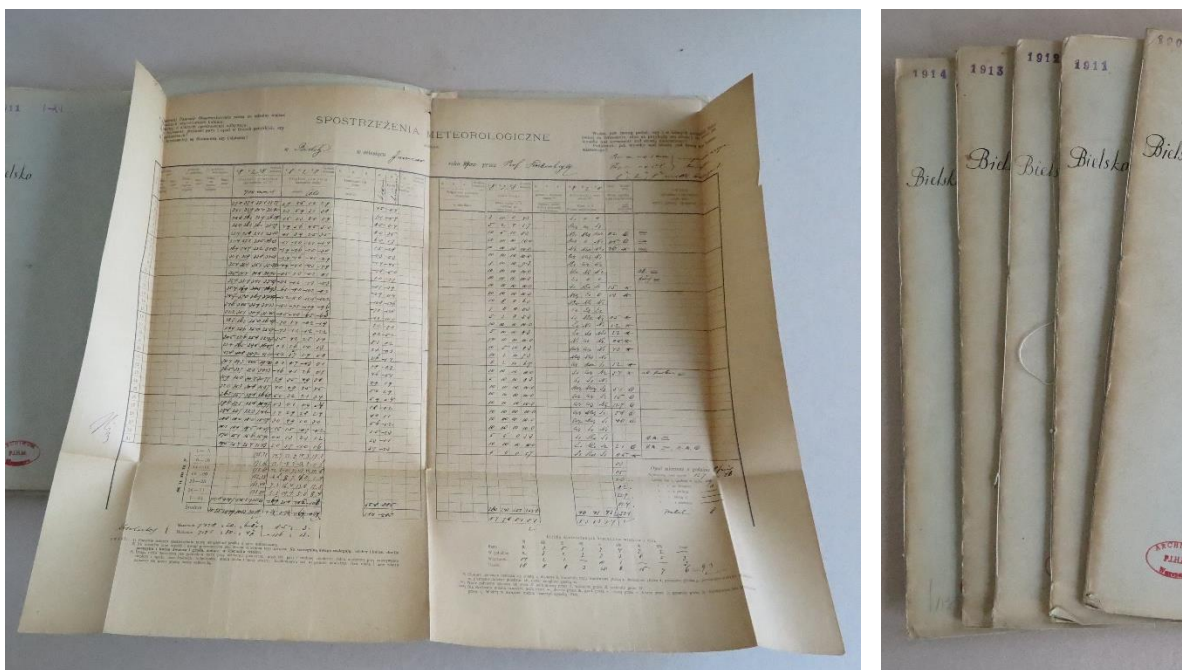
Technika wykonania

Omawiana kolekcja rękopisów, która powstawała w różnym czasie na przełomie XIX i XX wieku, w różnych miejscach, jest tym samym zróżnicowana pod względem techniki wykonania.

Większość zbioru to skoroszyty zawierające luźne karty, zszytych tylko w przypadku skoroszytów z Bielsko-Białej.

Większość kart jest formatu A3 lub do niego zbliżona. Część kart to arkusze A2, złożone z 2 kart formatu A3, pozostała część to pojedyncze karty formatu A3.

Niektóre karty formatu A3, zostały częściowo złożone do mniejszego formatu i wszyte w skoroszyt, jak w przypadku danych z Bielska-Białej. Większość kart jednak jest włożonych luźno w skoroszyty, wykonane z różnego rodzaju i koloru kartonów i tektur.

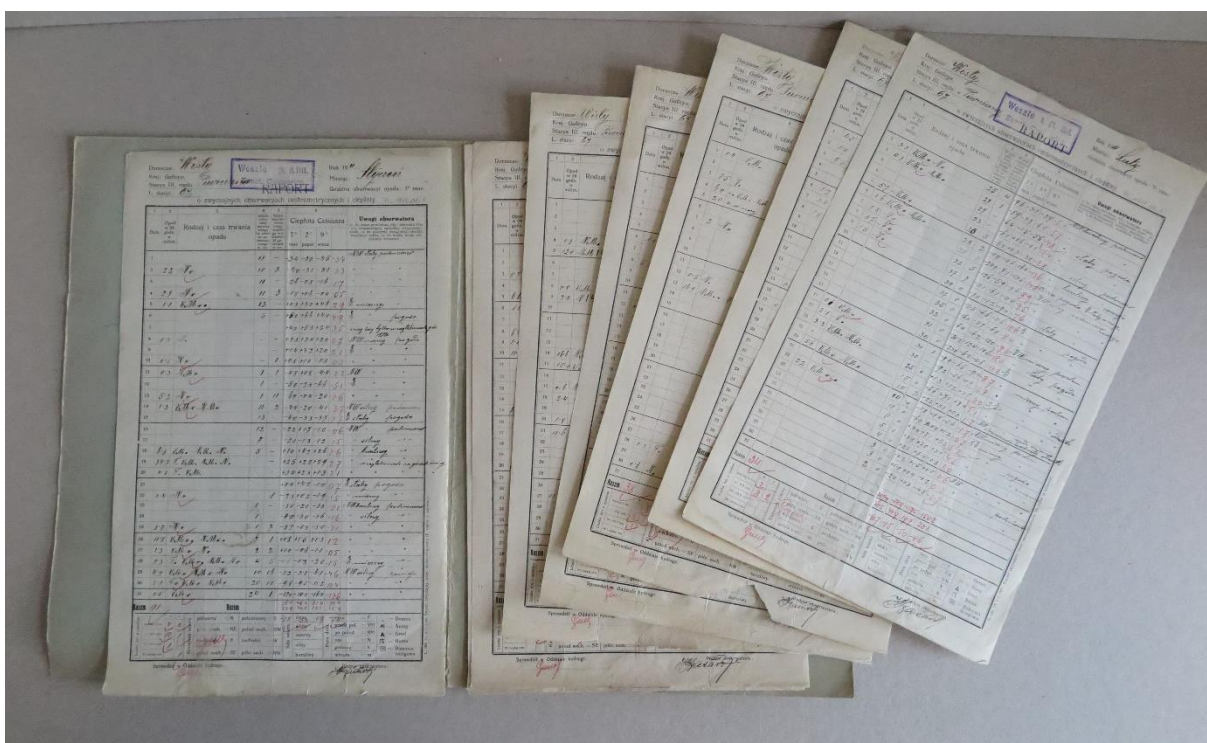

Fot.1 Wszywane karty w skoroszytach z Bielska-Białej

Wszystkie arkusze zbioru są wykonane z papieru maszynowego, pochodzącego z różnego okresu, różnej jakości, w zależności od czasu i miejsca powstania dokumentów. Większość z nich to drukowane arkusze formularzy wypełnianych odręcznie. Na przestrzeni 100 lat wpisu danych dokonano przy użyciu bardzo zróżnicowanych rodzajów atramentów, zarówno dawnych żelazowo-galusowych jak i bardziej współczesnych, powojennych atramentów, łącznie z atramentami kolorowymi (czerwone, zielone, niebieskie).

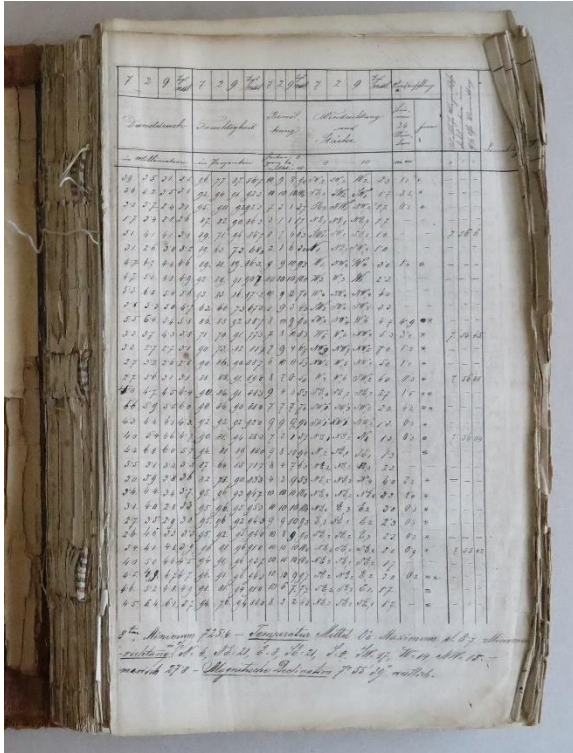

Fot.2 Skoroszyty z różnych lat z Piwnicznej, z luźnymi kartkami

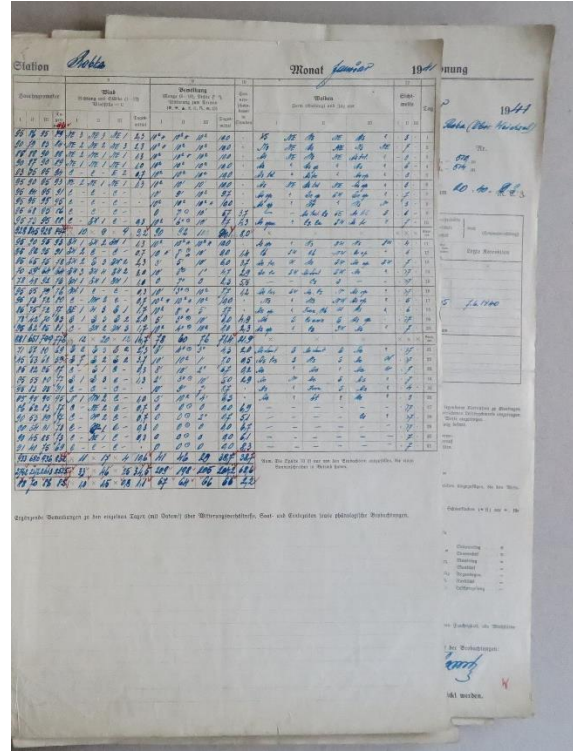

Fot.3 Luźne karty w skoroszytach z Piwnicznej

Duża część wpisów posiada różnego rodzaju korekty tekstu, zaklejane w różny sposób kawałkami papieru z nowym zapisem. Niekiedy podwieszane są od góry lub od boku, czasem naklejane całą powierzchnią, bądź w czterech punktach kartki.

Fot.4 Stabilne atramenty XIX-wieczne

Fot.5 Kłopotliwe atramenty współczesne

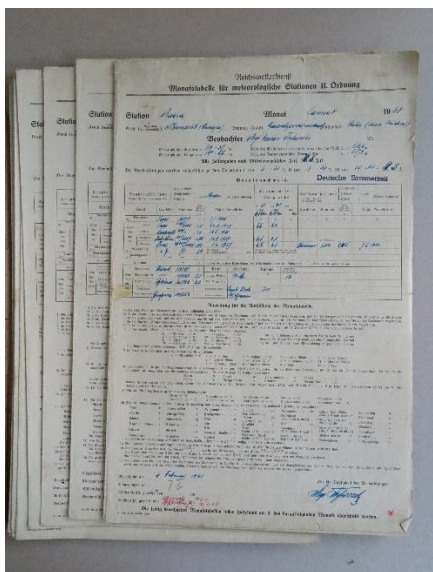

Fot.6 Naklejona punktowo korekta tekstu

Stan zachowania zbioru

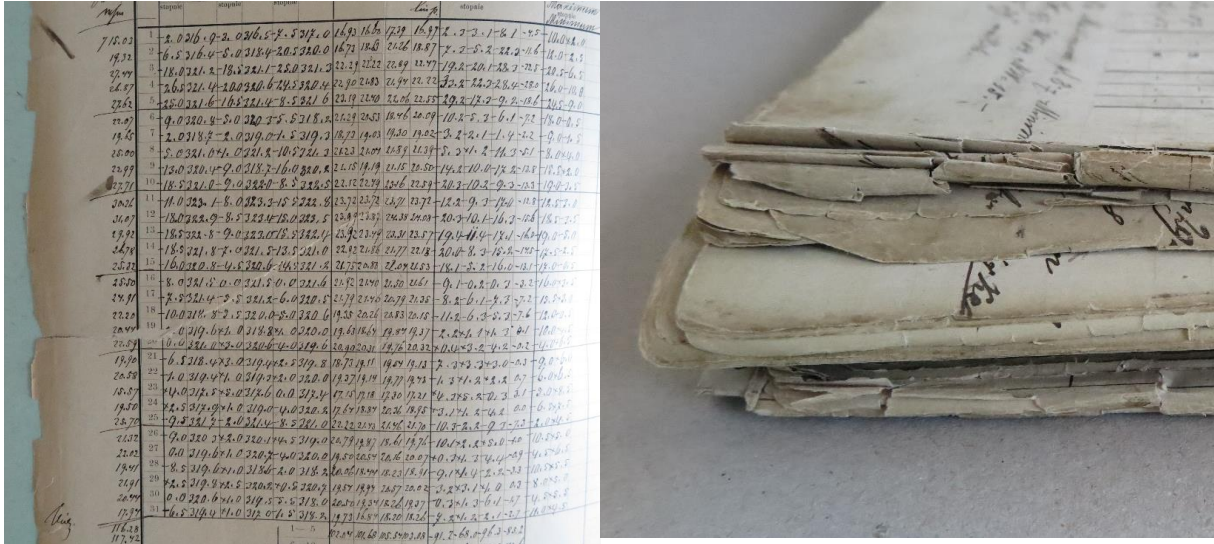
Karty rękopisów podzielono na trzy grupy ze względu na ich stan zachowania. We wstępnym oglądzie zbioru nie stwierdzono zniszczeń mikrobiologicznych, w związku z tym nie ma potrzeby jego dezynfekcji. Całość utrzymana jest w ogólnej czystości dobrej.

W grupie I znalazły się karty o najlepszym stanie zachowania, nieposiadające znacznych uszkodzeń mechanicznych ani dawnych napraw, które wymagałyby usunięcia.

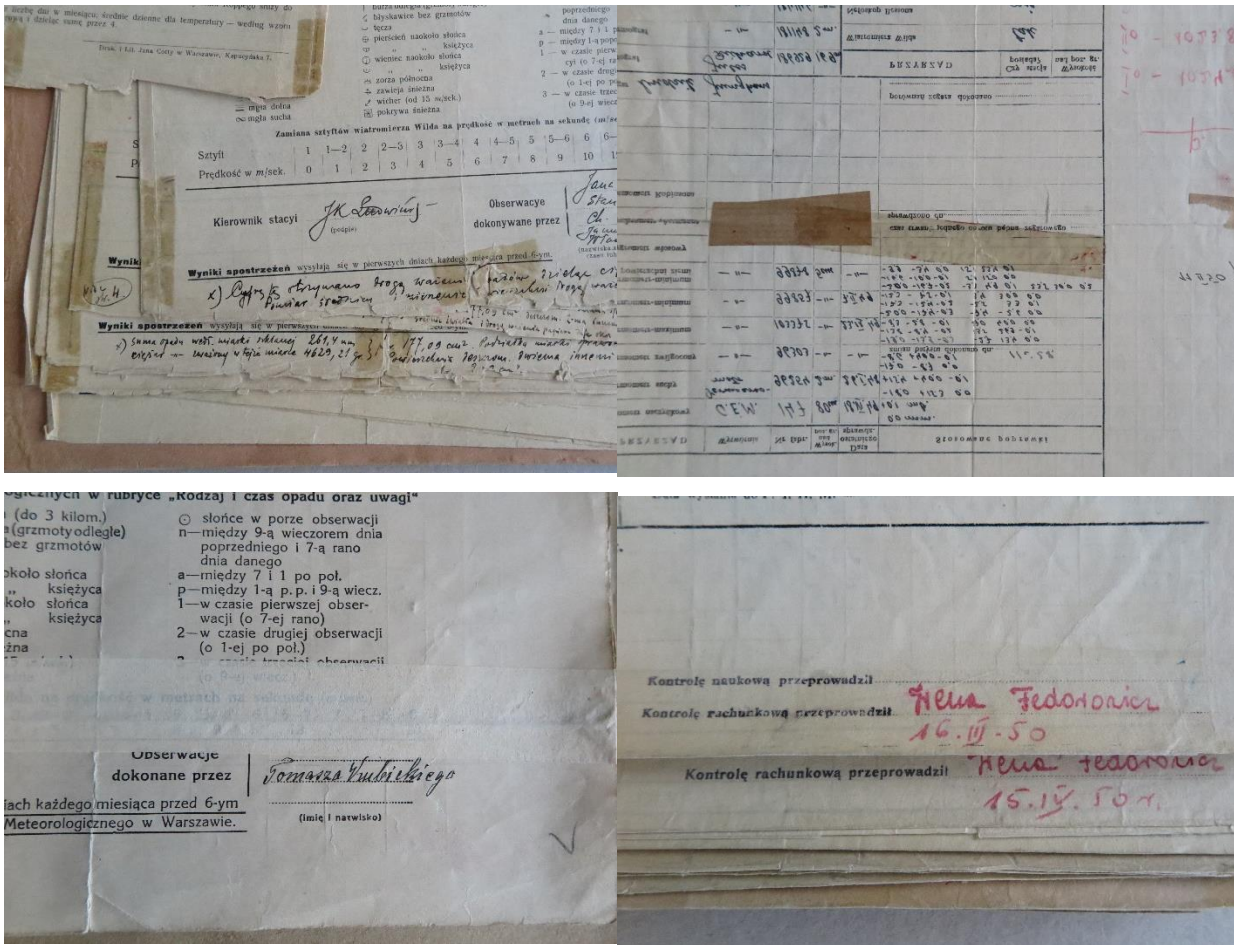
Fot.7 Przykłady kart z grupy I

Grupa II to karty, które posiadają pewną ilość zniszczeń mechanicznych, takich jak przedarcia różnej wielkości, pęknięcia papieru, uszkodzenia krawędzi kart. W dużej mierze wynikają one z osłabienia wytrzymałości mechanicznej papieru. Kartom tym zostały wzmocnione brzegi oraz podklejone przedarcia. Część z nich jest wykonana papierów szczególnie kruchych i łamliwych.

Fot.8 Przykład kart z grupy II

W grupie tej są również karty, zawierające dawne naprawy nie zakrywające wpisu danych, ale częściowo go utrudniające.

Fot.9 Przykład kart z grupy II – dawne naprawy

